MAPIRANJE LOKALNIH KREATIVNIH BIZNISOV V SLOVENIJI ZA NAMENE PROJEKTA »CREATIVE START UP«

Ljubljana, Oktober 2014

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

KAZALO

UVOD 2

1. OPREDELITEV KREATIVNOSTI IN TEORETIČNA IZHODIŠČA 4

2. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENTOV NA RAVNI EU 7

3. MAPA SLOVENIJA 16

3.1. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENTOV, BAZ PODATKOV IN NORMATIVNE UREDITVE KREATIVNIH INDUSTRIJ V SLOVENIJI 16

3.2 KREATIVNA INDUSTRIJA V ŠTEVILKAH 2008 - 2010 – 2012 25

3.3. PREGLED KREATIVNIH INDUSTRIJ IN IDENTIFIKACIJA SUBJEKTOV, KI SE UKVARJAJO Z RAZLIČNIMI SEGMENTI KREATIVNEGA SEKTORJA 30

3.4. PREGLED USKLAJENOSTI NACIONALNIH SPODBUD Z MEDNARODNIMI USMERITVAMI IN TRENDI 35

4. SKLEP 38

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

UVOD

Cilj analize je zagotoviti Univerzi na Primorskem – Znanstveno-raziskovalnemu središču relevantne podatke o stanju na področju lokalnih kreativnih biznisov v Sloveniji za namen projekta »Creative Start UP«.

Namen projekta je razviti globalno konkurenčnost kreativnega podjetništva v slovensko-hrvaškem obmejnem področju. Specifični čezmejni cilj je kreirati in implementirati skupni čezmejni sistem upravljanja in delitve resursov kreativnih podjetnikov začetnikov v slabšem položaju s ciljem povečati njihovo globalno konkurenčnost na slovensko-hrvaškem in drugih tržiščih EU, kar se bo doseglo z uresničenjem naslednjih podciljev:

- Ozavestiti vrednosti sektorja in prikazati vrednosti sektorja kreativnih industrij.
- Educirati in informirati ciljane skupine, kako povečati konkurenčnost z upoštevanjem aktualnih znanstvenih in tehnoloških trendov.
- Zgraditi partnerstva skozi kreiranje skupne strategije razvoja sektorja kreativnih industrij v slovensko-hrvaškem obmejnem področju, pa tudi na tržiščih EU.
- Promovirati proizvode in storitve ciljanih skupin, pa tudi rezultate projekta.

V ta namen smo:

1. opredelili kreativnost in teoretična izhodišča,
2. analizirali strateške dokumente na ravni EU,
3. analizirali strateške dokumente, baze podatkov in normativne ureditve kreativnih industrij v Sloveniji,
4. naredili pregled kreativnih industrij in identificirali subjekte, ki se ukvarjajo z različnimi segmenti kreativnega sektorja v Sloveniji in Hrvaški,
5. pregledali usklajenosti nacionalnih spodbud (Slovenija) z mednarodnimi usmeritvami in trendi.

Metodologija dela je temeljila na zbiranju ustreznih informacij in dokumentov preko spletnih strani na ravni EU, države/regij. Opravljeni so bili intervjuji s predstavniki Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo in Ministrstvom za kulturo ter s predstavniki iniciativ na področju kreativne industrije.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Informacije EU smo pridobili tudi neposredno, preko strokovnega vključevanja v ocenjevanje EU projektov, ki vključujejo dizajn in sodelovanja v projektnem Svetu EU projekta VINCI za namen razvoja kreativnega vavčerja. Seznam poslovnih subjektov za šifre standardne klasifikacije dejavnosti, ki opredeljujejo dejavnosti na področju kulture na dan 31. 12. 2012, smo pridobili s strani AJPES.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

1. OPREDELITEV KREATIVNOSTI IN TEORETIČNA IZHODIŠČA

Izraz »**kreativne industrije**« se je pričel uporabljati v devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Pojem razumevanja kulturnih industrij je prešel meje umetniških aktivnosti ter pomenil premik v pogledu na potencialne komercialne aktivnosti, ki so bile pred tem obravnavane zgolj ali predvsem v ne-ekonomskem smislu([1]).

Pojem »Kulturnih in kreativnih industrij« (v nadaljevanju KKI) ni strateško nevtralen. Za politične deležnike so kulturne in kreativne industrije postopoma postale del strategij moderne postindustrijske družbe, temelječe na znanju in izkušnjah. Vse te dejavnosti so namreč bolj obetavne v smislu hitrejše rasti in zaposlovanja, v primerjavi s številnimi drugimi sektorji dejavnosti, hkrati pa krepijo načela enakosti in kulturne raznolikosti.

Od konca 20. stoletja, so številne države razvile politike, ki promovirajo kreativno industrijo. Vendar pa na področju kulturne in kreativne industrije obstajajo različne definicije, odvisno od izbranega pristopa([2]). Tako lahko govorimo o umetniški in oblikovalski industriji, umetnosti in kulturni industriji, umetnostni in zabavni industriji, avdiovizualni industriji, industriji znanja, industriji večpredstavne vsebine, zabavni industriji, domišljijski industriji, industriji za prosti čas, medijski industriji, industrijah, ki temeljijo na umetniški ali literarni lastnini in ki temeljijo na avtorskih in sorodnih pravicah.

UNCTAD (2010) je podal eno izmed širše sprejetih definicij kreativnih industrij:

- So cikli ustvarjanja, proizvodnje in distribucije dobrin in storitev, ki kot primarne vložke koristijo kreativnost in intelektualni kapital;

- So sestavljene iz niza, na znanju temelječih aktivnosti, ki so osredotočene, a ne omejene, na umetnost, in ki potencialno ustvarjajo prihodke iz trgovanja in pravic intelektualne lastnine;

[1]UNCTAD: Creativeindustriesanddevelopment, 2010

[2]K. Segers, E. Huijgh 'Clarifyingthecomplexityand ambivalence oftheculturalindustries', Gent: Re-creatief Vlaanderen, workingpaper 2006-02, 2006, http://www.vub.ac.be/SCOM/cemeso/download/cemeso-08-complexity%20ambivalence%20cultural%20industries.pdf

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

- Obsegajo opredmetene proizvode in neopredmetene intelektualne ali umetniške storitve s kreativno vsebino, ekonomsko vrednostjo in tržnimi cilji;

- Stojijo na križišču rokodelstva, storitvenih in industrijskih sektorjev;

- Predstavljajo nov dinamični sektor v svetovnem trgovanju.

V poskusu razvoja standardizirane vseevropske definicije kulturnih in kreativnih industrij, je bilo smiselno najti skupni imenovalec, ki bi ga lahko uporabljali vsi ključni deležniki v Evropi, z upoštevanjem dosedanjih različnih regionalnih pristopov.

V okviru končnega poročila ESSnet – CULTURE, European statistical Network on Culture ([3]) so bile predstavljene in ocenjene tri najbolj pomembne definicije uporabljene v Evropi.

Zelena knjiga Evropske Komisije opredeljuje kulturne in kreativne industrije, kot sledi:

»Kulturne industrije« so tiste industrije, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in distribucijo takšnih dobrin ali storitev, za katere v času njihovega nastajanja smatramo, da imajo določene značilnosti, uporabo ali namen, ki uteleša ali prenaša kulturno izražanje, ne glede na njihovo komercialno vrednost. Poleg tradicionalnih umetniških sektorjev (uprizoritvene umetnosti, vizualne umetnosti, kulturna dediščina – vključujoč javni sektor), vključujejo tudi film, DVD in video, televizijo in radio, video igre, nove medije, glasbo, knjige in tisk. Ta koncept je opredeljen v odnosu do kulturnih izrazov v okviru Unescove konvencije iz leta 2005 o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov.

»Kreativne industrije« so tiste panoge, ki uporabljajo kulturo kot vložek in imajo kulturno razsežnost, čeprav so njihovi rezultati v glavnem funkcionalnega značaja. Vključujejo arhitekturo in oblikovanje, kreativne elemente vključujeta v širše procese, kakor tudi specifične dejavnosti, kot so grafično oblikovanje, moda ali oglaševanje. ([4])

V skladu z Zeleno knjigo in publikacijo Kulturne in kreativne industrije po slovensko, ki jo je izdalo Ministrstvo RS za kulturo 2011 ([5]), se v Sloveniji uporablja izraz kulturne in kreativne industrije (KKI) ter s tem zaobjema oba pojma – tako kulturne, kot tudi kreativne industrije, ne glede na njuno razmejitev.

[3] *Bina, V. et. al. (2012), "EuropeanStatisticalSystemNetwork on Culture – finalreport":*
[4] EU Commission (2010): Greenpaper. *Unlockingthepotentialofculturalandcreativeindustries*, p5.
[5] https://www.youtube.com/watch?v=U0gErFWgxw8

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Evropski »ClusterObservatory« (ECO), financiran s strani EU, je izvedel študijo o evropskih KKI z namenom identifikacije grozdov kreativnih industrij v 27 državah članicah. Ta empirična študija opredeljuje kreativne in kulturne industrije, kot tiste, »ki se ukvarjajo z oblikovanjem in zagotavljanjem tržnih učinkov (blago, storitve in dejavnosti), odvisnih od ustvarjalnih in kulturnih vložkov za povečanje njihove vrednosti«. ([6])

NACE je orodje za razvrščanje gospodarskih dejavnosti, ki omogoča celotni gospodarski strukturi v Evropski uniji, da je razvrščena glede na enake klasifikacijske lastnosti. Klasifikacijski sistem zagotavlja vsem državam članicam specifično stopnjo gospodarske dejavnosti (tako imenovano štirimestno raven). Najpomembnejše gospodarske dejavnosti v zvezi s statistično definicijo kulturnih industrij je mogoče najti v dveh skupinah NACE – »J« Informacije in komunikacije in»R« - Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti. Poleg tega se je pokazalo, da so nekatere gospodarske dejavnosti lahko izolirane v drugih poglavjih. Glede na to, da le ta vsebujejo številne gospodarske dejavnosti, ki niso kulturne narave, na primer, telekomunikacijska industrija ali rekreacijske dejavnosti, le to zahteva večji nabor gospodarskih dejavnosti, ki se posebej ukvarjajo s kulturnimi industrijami. Model klasifikacija NACE običajno razlikuje med bolj splošno in bolj specifično ravnjo: po sektorjih in odsekih (eno in dvo- mestna raven), skupinah (trimestna raven) in razredih (štirimestna raven). Sistem klasifikaciji gospodarskih dejavnosti (NACE) ne daje možnosti za razlikovanje na profitne in neprofitne dejavnosti.

KKI, opredeljene v okviru ESSnet-Culture, vključujejo deset kulturnih področij (dediščina, arhivi, knjižnice, knjige in tisk, vizualne umetnosti, uprizoritvene umetnosti, avdiovizualno področje in multimedia, arhitektura, oglaševanje, umetnost in obrt), ki temeljijo na gospodarskih osnovah ustvarjanja, proizvodnje in založništva, distribucije in trgovine, ohranjanja, izobraževanja, upravljanja in regulacije. V okviru te opredelitve, programska oprema in IKT sektorja nista vključena v KKI.

[6]PrioritySectorReport: CreativeandCulturalIndustries - MethodologicalAppendix; DominicPower, Uppsala University, Tobias Nielsén, Volante QNB Research, March 2010 - deliverable D9-1; Conceptualdefinition, p.3.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

2. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENTOV NA RAVNI EU

Zelena knjiga »Izkoriščanje potenciala kulturnih in ustvarjalnih industrij«

Leta 2010 je Evropska komisija objavila **zeleno knjigo z naslovom »Izkoriščanje potenciala kulturnih in ustvarjalnih industrij«([7]),** ki je raziskala načine za krepitev mednarodnega in regionalnega sodelovanja ter razvoj učinkovitih dejavnosti v tako imenovanem sektorju kulturnih in ustvarjalnih industrij.

Kulturne raznolikosti, globalizacija in digitalizacija so ključne gonilne sile za nadalnji razvoj KKI. V okviru Zelene knjige so opredelejeni izzivi za čimvečji izkoristek le tega:

- Združitev pravih aktivatorjev z povečanjem kapacitete za eksperimentiranje, inovacije in uspešno podjetništvo ter zagotavljanje lažjega dostopa do finančnih sredstev in znanja.
- Pomoč razvoju KKI na lokalnem in regionalnem okolju, kot začetni korak kakanejšega vključevanja na globalnem trgu, vključno z večjo izmenjavo in mobilnostjo.
- Prehod v ustvarjano gospodarstvo z kataliziranjem prelivanja učinkov KKI v širšem ekonomskem in družbenem kontekstu.

Zelena knjiga je odprla posvetovanje, katerega cilj je bil zbrati mnenja o različnih vprašanjih, ki vplivajo na kulturne in ustvarjalne industrije v Evropi, od poslovnega okolja do potrebe za odprtje skupnega evropskega prostora za kulturo, od usposabljanja do izobraževanje in promocijo evropskih ustvarjalcev na svetovnem prizorišču([8]).

[7] http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/GreenPaper_creative_industries_en.pdf
[8] http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc2577_en.htm

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Strategija EU 2020

Unija inovacij, vodilna pobuda strategije Evropa 2020 ([9]) se zaveda pomembnosti kreativnega potenciala v Evropi, še posebno vloge dizajna, ki pomaga idejam do uspešne realizacije na trgu. V ta namen se je v letu 2011 pričela iniciativa (European Design Innovation) za doseganje polnega izkoristka potenciala inovacij na osnovi dizajna ter za krepitev povezav med dizajnom, inovacijam in konkurenčnostjo ([10]). Komisija je pozvala 15 strokovnjakov iz industrije, MSP, nacionalnih/regionalnih agencij in akademske sfere za pripravo predlogov le te integracije. Skupina je predstavila svoja priporočila podpredsedniku Tajani v septembru 2012 (European Design Innovation Summit in Helsinki)([11]).

V okviru izzivov so bila opredeljena številna priporočila, razvrščena v šest področij za namen strateškega ukrepanja:

• Diferenciranje evropskega dizajna na svetovnem prizorišču;

• Pozicioniranje dizajna znotraj evropskega sistema inovacij;

• Dizajn za inovativna in konkurenčna podjetja;

• Dizajn za inovativni javni sektor;

• Pozicioniranje dizajn raziskav za 21. stoletje;

• Dizajn kompetenc za 21. stoletje.

Za merjenje napredka pri izpolnjevanju ciljev strategije Evropa 2020**([12])**, so bili dogovorjeni krovni cilji za celotno EU. Predvidenih je pet splošnih ciljev. V nadaljevanju je opisanih nekaj meril, h katerim lahko prispeva tudi sektor kulture:

[9] CommissionStaffWorkingDocument: Design as a driverofuser-centredinnovation, SEC(2009) 501.
5 SEC(2010) 1161, see note 1.
[10] Initiative: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm#h2-3.

[11] DesignforGrowth&Prosperity, ReportandRecommendationsoftheEuropeanDesignLeadership Board, 2012, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm.
[12] http://ec.europa.eu/europe2020/targets/eu-targets/index_en.htm

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

1. Zaposlovanje - Kakšen je delež sektorjev kulture in poklicev s področja kulture na celotno populacijo? Kakšna je vloga kulturnega sektorja pri vključevanju ljudi z višjim strokovnim znanjem in izobraženostjo, kot tudi pri izboljšanju ravnovesja med različnimi socialnimi skupinami (npr. spol);
2. R & R / inovacije - Kako kultura prispeva h gospodarski rasti in konkurenčnosti Evrope? V okviru študije ESSnet -Culture je bilo predstavljeno, da indikatorji »spillover« učinkov kažejo na potencial inovativnih idej v sektorju kulture, ki prispevajo k raziskavam in razvoju kot tudi inovacijam v drugih sektorjih;
3. Podnebne spremembe/energija: zniževanje emisij toplogrednih plinov, razvoj obnovljivih virov energije, povečanje energetske učinkovitosti - prispevek kulture k podnebnim spremembam je predvsem v širjenju idej za trajnostno rast in razvoj ter zniževanje emisij toplogrednih plinov in spodbujanje varčevanja z energijo in uporabo obnovljivih virov energije;
4. Izobraževanje: Zmanjševanje zgodnjega prenehanja šolanja, izobraževanja in usposabljanja, povečanje odstotka 30-34 -letnikov s terciarno izobrazbo – vse večji pomen je tudi vloga kulture na področju izobraževanja in vseživljenjskega učenja;
5. Revščina / socialna izključenost: zmanjšanje ljudi v ali na robu revščine in rastoča socialna vključenost -Vloga kulture pri spodbujanju socialne vključenosti je tema, ki zadeva kulturo v različnih dimenzijah, npr zaposlovanje in družbeno udejstvovanje.

Poročilo Komisije o konkurenčnosti

K razpravi o evropski KKI je znatno prispevala tudi strateška spodbuda Evropske komisije, predpisana v nedavno objavljenem poročilu komisije o konkurenčnosti »**Commission's recent competitiveness report«.** Poročilo izpostavlja inovacijsko sposobnost KKI, kot primer enega izmed vodilnih evropskih industrij. ([13])

[13] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/european-competitiveness-report/index_en.htm

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Spodbujanje kulturnih in kreativnih sektorjev za rast in ustvarjanje novih delovnih mest v EU([14])

Evropska komisija je predstavila strategijo za sprostitev celotnega potenciala kulturnih in kreativnih sektorjev v EU z namenom spodbujanja delovnih mest in rasti. Sektorji, ki vključujejo podjetja in druge organizacije, ki so aktivni na področju arhitekture, umetniške obrti, kulturne dediščine, oblikovanja, festivalskih prireditev, filmskih, televizijskih, glasbenih predstavitev, uprizoritvene in vizualne umetnosti, arhivov in knjižnic, založništva in radia, predstavljajo do 4,5% BDP in do 8,5 milijona delovnih mest v Evropski uniji. Vendar se kulturni in kreativni sektorji soočajo tudi z velikimi izzivi, ki izhajajo iz digitalnega premika in globalizacije, kakor tudi zaradi visoke razdrobljenosti na trgu, ki so odraz kulturnih in jezikovnih meja. Dostop do financiranja je ena poglavitnih težav. V okviru strategije »Spodbujanje kulturnih in kreativnih sektorjev za rast in novih delovnih mest v EU«, je predvidena vrsta političnih pobud in promocij sodobnega zakonodajnega okolja. Komisija želi spodbuditi tudi močnejše partnerstvo med različnimi politikami, zlasti na področju kulture, izobraževanja, industrije, gospodarstva, turizma, mestnega in regionalnega razvoja in prostorskega načrtovanja. Prav tako namerava mobilizirati vsa sredstva EU, z namenom povečanja podpore sektorju , zlasti v okviru predlaganega 1.8 € programa »Ustvarjalna Evropa« za obdobje 2014-2020 in s sredstvi kohezijske politike.

Dobre prakse strateških podpor v kulturnem in kreativnem sektorju

Skupina strokovnjakov 28 EU članic je pripravila poročilo o dobrih praksah na osnovi obstoječe literature KKI v EU. Predstavljeni so ukrepi posameznih držav EU za podporo KKI **([15]).** Dobre prakse podpore KKI so predstavljene na naslednjih področjih: izvozne strategije, splošne podpore podjetništvu s poudarkom na KKI, internacionalizacije, povezovanja v grozde (clustre), podpore internacionalni promociji, podpornih ukrepov EU, podpore predstavam, festivalom, sejmom, itd., podpore medregionalnega sodelovanja

[14] EU policy objectives in COM(2012)537, 'Promoting cultural and creative sectors for growthandjobs in the EU'

[15] **http://ec.europa.eu/culture/library/reports/eac-omc-report-ccs-strategies_en.pdf**

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Izvajanje akcijskega načrta za razvoj inovacij temelječih na dizajnu (Implementing an Action Plan for Design-Driven Innovation, SWD(2013)380). ([16])

Cilj akcijskega načrta za razvoj inovaciji na osnovi dizajna je pospešiti vključevanja dizajna v inovacijske politike na evropski, nacionalni in regionalni ravni ter za ustvarjanje zmogljivosti in kompetenc, potrebnih za izvajanje teh politik.

Področja ukrepanj v tem dokumentu se osredotočajo na izkoriščanje vloge dizajna, kot instrumenta, pri doseganju ciljev politike EU programa, kot so Obzorje 2020 ([17]), COSME ([18]) in strukturnih skladov za obdobje 2014-20. Čeprav se Akcijski načrt osredotoča na ukrepe politike EU, so ustrezni ukrepi vključevanja dizajna v inovacijske politike potrebni tudi na nacionalni in regionalni ravni. Poudarek je predvsem na zmanjševanju razlik med razvitimi regijami, in tistimi, ki zaostajajo v uporabi dizajna pri razvoju inovacij. Dokument opredeljuje dizajn, kjer so storitve in proizvodi razviti na osnovi potreb uporabnikov. ([19])

Za hitrejše vključevanje dizajna v inovacijsko politiko so še posebej pomembna tri strateška področja ukrepanja:

1. Spodbujanje razumevanja vpliva dizajna na inovacije;
2. Spodbujanje inovativnosti v industriji temelječe na dizajnu za namen krepitve konkurenčnosti Evrope;
3. Spodbujanje vključevanja dizajna za razvoj javnega sektorja.

Prvo področje vključuje ustvarjanje pogojev in razvoj kompetenc za učinkovito politiko inovacij temelječih na dizajnu, medtem ko sta drugi dve bolj usmerjeni na doseganje teh politik v evropski industriji in javnem sektorju. Pri vseh področij delovanja, so potrebni ukrepi, ki ustrezajo potrebam na nacionalni in regionalni ravni za povečanje dizajna na področju spodbujanja inovacij in obnove.

[16] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/design/design-swd-2013-380_en.pdf
[17] Proposalfor a CouncilDecisionestablishingtheSpecificProgrammeImplementingHorizon 2020 — TheFrameworkProgrammeforResearchandInnovation (2014-2020), COM(2011) 811
[18] Proposalfor a regulationestablishing a ProgrammefortheCompetitivenessofEnterprisesandSmall andMedium-sizedEnterprises (2014-2020), COM(2011) 834.
[19] Definitionbythe EDLB in DesignforGrowth&ProsperityReport, 2012, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

»European Creative Industries Alliance-ECIA«

Različni generalni direktorati Evropske komisije so nedavno pričeli pogovor o vprašanju KKI. Glede na ugotovitve in pa kot odgovor na zaključke omenjene zelene knjige, so se v okviru razprave dogovorili, da je eden od najbolj primernih ukrepov oblikovanje Zveze evropskih kreativnih industriji – **»European Creative Industries Alliance-ECIA«**. Glavni cilj je povezava vseh ključnih deležnikov, tako na evropski kot na ravni držav članice.

ECIA je enotna pobuda politike, ki vključuje naslednje ukrepe na področju znanja: inovacijski vavčer, boljši dostop do finančnih sredstev in grozdov odličnosti in sodelovanja. ECIA je odprta platforma, ki združuje oblikovalce politik in podpornih poslovnih strokovnjakov iz 28 partnerskih organizacij in 12 držav. Ustanovljena je bila februarja 2012 na Festivalu inovacij v Milanu. **([20])** Splošni cilj platforme je oblikovanje družbe v Evropi za aktivno podporo kreativne industrije kot gonilo konkurenčnosti, ustvarjanja novih delovnih mest in strukturnih sprememb, z razvojem in testiranjem boljših politik in orodji za kreativne industrije.

HORIZON 2020, Delovni program 2014-2015: Finančne priložnosti

Kot primer implementacije predhodno omenjenih strateških dokumentov, vam v nadaljevanju predstavljamo dva razpisa:

a) **Razpis za nanotehnologijo, napredne materiale in proizvodnjo ([21])** – dvostopenjski razpis, prvi del je bil objavljen in je v zaključni evalvacijski fazi REA

Inovativen pristop, ki vključuje dizajn in trajnostni vidik, pri zasnovi, razvoju, proizvodnji, uporabi in recikliranju materialov, lahko učinkovito pripomore h krepitvi konkurenčnosti in uspešnosti evropskih ustvarjalnih industrij, povezanih s proizvodnjo (npr. arhitektura, avtomobilska industrija, umetnost, obrt, podpora kulturnim programom, dekoracija, moda, pohištvo, razsvetljava, notranja oprema materiali in izdelki, dragulji, luksuz, medijska podpora, založništvo, šport in igrače), ter dodajanju vrednosti proizvodov in procesov tudi z »nematerialnimi«.

[20] http://www.eciaplatform.eu/
[21] http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/2513-nmp-18-2014.html

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Poseben izziv: v okviru EU strategije »Spodbujanje kulturnih in ustvarjalnih sektorjev za hitrejšo rast in novih delovnih mest v EU«, je poudarjena konkurenčna prednost industrij, ki v svoj razvoj vključujejo KKI. Najbolj očiten primer je širša uporaba KKI v predelovalnih dejavnostih, ki dodaja vrednost izdelkom, storitvam, procesom in tržnim strukturam. Pri podjetjih, ki v povprečju potrošijo dvakratni povprečni znesek za kreativo, obstoja 25 % verjetnost, da uvedejo nove izdelke (COM (2012) 537).

Okvir razpisa: Predlogi morajo obravnavati razvoj inovativnih rešitev, pomembnih za uporabo v kreativnih sektorjih industrije, ki temeljijo na odpadnih materialih ali procesu stranskih proizvodov za proizvodnjo novih materialov ali sprejemanju »bio-mimetic« pristopov. Pri tem je potrebno jasno prikazati trajnostni in družbeno odgovoren pristop k zmanjšanju porabe energije in vpliva na okolje. Projekt mora vključevati prepričljiv dokaz »Proof of concept«, da je proizvod in / ali proces (razen za komercialno rabo prototipov v skladu z evropskim Sporočilom Komisije 2006/C323/01) potreben za uporabo v industriji v širšem smislu.

Za zagotovitev relevantne vloge v industriji in učinkov raziskovalnih prizadevanj, je potrebno prepričljivo oceniti stroškovno učinkovitost in komercialni potencial inovativnih tehnologij v primerjavi z trenutnimi rešitvami na trgu. Aktivna udeležba oblikovalcev, zainteresiranih družbenih deležnikov, dobaviteljev materialov, proizvajalcev in končnih uporabnikov izdelkov, predstavlja dodano vrednost, kar se bo odrazilo v drugi fazi ocenjevanja.

Predlagatelji morajo predstaviti možnosti sinergij financiranja s strani različnih virov financiranja (nacionalnih/regionalnih raziskovalnih in inovacijskih programov in/ali evropskih strukturnih in investicijskih skladov). Razpis zahteva tudi finančni plan za nadaljnje ukrepanje, ki mora biti razvit v okviru projekta.

Aktivnosti so po pričakovanjih osredotočena na ravni tehnološke pripravljenosti 5-7. Zelo pomembno je sodelovanje malih in srednjih podjetij z zmogljivostmi za raziskave in razvoj.

Financiranje EU je predvideno v višini med 4- 8 milijonov evrov.

Pričakovani učinki:

• Inovativne trajnostne materialne rešitve za izdelke z nižjo stopnjo okoljskega onesnaževanja;

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

• Spodbujanje novih kolaborativnih inovacijskih strategij in praks, v okviru celotne procesa, z zmanjševanjem razlik med razvijalci materialov, oblikovalci, proizvajalci in potrošniki;

• Vključevanje dizajna v raziskave in razvoj z namenom boljše podpore komercialnim in družbenim aplikacijam, ki so močno usmerjene k uporabniku;

• Nove poslovne priložnosti za evropske industrije preko novih materialnih rešitev, primernih za uporabo in k nadzorovanim vplivom na okolje;

• Prispevati k doseganju ustreznih političnih ciljev EU v COM (2012) 537, »Spodbujanje kulturnih in ustvarjalnih sektorjev za rast in nova delovna mesta v EU«.

b) Usposabljanje za razvoj inovacij na osnovi dizajna v EU ([22])

Dizajn je ključni dejavnik pri ustvarjanju novih konkurenčnih izdelkov in storitev privlačnih za kupce. Pomanjkanje management dizajna je ena največjih ovir za širšo uporabo in integracijo dizajna v podjetjih EU. Ugotovitve v okviru Unije inovacij kažejo, da so nekatere evropske države na samem svetovnem vrhu pri vključevanju dizajna, medtem ko druge države zelo zaostajajo in nimajo razvite niti osnovne infrastrukture za dizajn.

Ukrep se nanaša na spodbujanje uporabe novih virov inovacij za podporo konkurenčnosti evropskih MSP.

Podjetja morajo vlagati v razvoj management dizajna. Na trgu obstaja pomanjkanje specializiranega programa za usposabljanje in mentorstvo MSP, temelječega na dizajnu, ter inovacijskih inkubatorjev, ki v svoje programe vključujejo dizajn metode.

Cilj tega ukrepa je vzpostaviti podporo za razvoj inovacij na osnovi dizajn metode za podjetja v Evropi. Regije, ki zaostajajo pri vključevanju dizajna za razvoj inovacij bodo imele posebno obravnavo v smislu vključevanja dizajna za namen trajnostnih rešitev, družbenih in okoljskih izzivov.

Predvidene aktivnosti:

[22] ***WORKPROGRAMME 2014 – 2015,*** *7. Innovation in smallandmedium-sizedenterprises,(EuropeanCommission C(2013)8631 of 10 December 2013)*

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

• Delavnice, usposabljanja, vzajemno učenje in drugi ukrepi za izboljšanje kompetenc za razvoj inovacij na osnovi dizajna v okviru poslovnih subjektov, inkubatorjev in drugih podpornih posrednikov.

• Razvoj podpornih gradiv za posredniške organizacije, vključno s poslovnimi združenji. Podporno gradivo bo namenjeno za delo in usposabljanje MSP.

• Predstavitev konkretnih primerov poslovnim subjektom in upravljavcev shem podpor, kjer dizajn predstavlja osnovi instrument pri ustvarjanju nove vrednosti in pospeševanju produktivnosti.

Časovni okvir: javno naročilo v prvem četrtletju 2015. Okvirni proračun: 2,00 milijona EUR.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

3. MAPA SLOVENIJA

3.1. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENTOV, BAZ PODATKOV IN NORMATIVNE UREDITVE KREATIVNIH INDUSTRIJ V SLOVENIJI

V letu 2012 je Institut za Ekonomska Raziskovanja (v nadaljevanju IER) pri Ekonomski Fakulteti izvedel študijo **»Stanje oblikovanja, s poudarkom na industrijskem oblikovanju, kot dela kreativnih industrij in primeri dobre prakse v svetu kot podlaga za krepitev te dejavnosti v Sloveniji«.([23])** V okviru študije je predstavljena definicija, obseg, pomen KKI ter analiza KKI v Sloveniji. Takratna analiza ugotavlja, da podobno kot mnoge druge države, se tudi Slovenija sooča s problemom pomanjkanja podatkov o KKI. Statistični urad RS, kreativnih industrij v takratnem obdobju še ni spremljal kot ločeno kategorijo, kar je oteževalo podrobnejšo analizo in tudi mednarodno primerjavo podatkov. Kljub vsemu pa nekatere obsežne mednarodne študije (kot sta npr. UNCTAD, 2010, European Competitiveness Report, 2010, KEA, 2006) vsebujejo tudi določene podatke o Sloveniji, ki so jih predstavili tudi v analizi.

KEA (2006, str. 66-69) tako ocenjuje, da so KKI v Sloveniji v letu 2003 ustvarile 1771 milijonov evrov prihodkov, njihova dodana vrednost k nacionalnemu BDP-ju pa naj bi bila 2,2 %, kar Slovenijo uvršča na 14. mesto izmed proučevanih 30 evropskih držav. Ista študija je s primerjavo z drugimi sektorji tudi pokazala, da v Evropi le redko kateri sektorji prispevajo več kot 3% k nacionalnemu BDP-ju. Z 2,2% KKI v Sloveniji tako zaostajajo le za proizvodnjo kemikalij, kemičnih izdelkov in umetnih vlaken (3,4% BDP), izenačene pa so z proizvodnjo strojev in naprav (prav tako 2,2% BDP). Povprečna rast prihodkov v KKI v Sloveniji je v obdobju 1999-2003 bila 17,9%, kar je v primerjavi s preostalimi državami sicer zelo veliko (2. mesto), rast njihove dodane vrednosti k evropskemu BDP-ju pa je bila v istem obdobju 5,4%, kar pa nas uvršča na rep lestvice. Po deležu zaposlenih v kulturi in kulturnem turizmu se Slovenija s 3,6% uvršča v vrh evropskih držav (na 4. mesto) (KEA, 2006, str. 80). Slovenija izstopa tudi po deležu visoko izobraženih v kulturi, ki je kar 47,4% (povprečje za vse sektorje pa je 21%), deležu zaposlenih za določen čas (30,7%), ki je celo najvišji med vsemi proučevanimi državami,

[23] http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/KKI/CRP_industr_oblikovanje_Koncno_porocilo.pdf

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

ter deležu zaposlenih za polovičen delovni čas (18,3%), ki v kulturnem sektorju več kot dvakrat presega delež v celotnem gospodarstvu (KEA, 2006, str. 88-95).

Po podatkih UNCTAD-a (2010, str. 302), je bila stopnja rasti izvoza kreativnih proizvodov v Sloveniji v obdobju 2003-2008 12,59%, kar nas uvršča na 9. mesto med proučevanimi 27 evropskimi državami (glej UNCTAD, 2010, str. 302). Na drugi strani pa je po skoraj identični stopnji rasti (12,1%) v istem obdobju v Sloveniji naraščal tudi uvoz kreativnih dobrin (glej UNCTAD, 2010, str. 303), vendar pa vrednost izvoza v letu 2008 (977 mio USD) kljub temu presega vrednost uvoza v istem letu (711 mio USD). Tudi izvoz kreativnih storitev je vseskozi naraščal, razen v letu 2007, ko je močno upadel. V letu 2008 je Slovenija izvozila za 479 mio USD kreativnih storitev, kar nas uvršča na 22. mesto med proučevanimi 36 razvitimi ekonomijami na svetu, kar je glede na majhnost Slovenije sorazmerno visoko (glej UNCTAD, 2010, str. 319). Vendar pa je na drugi strani z izjemo leta 2007, vseskozi naraščal tudi slovenski uvoz kreativnih storitev, katerega absolutna vrednost v letu 2008 je bila 578 mio USD in je tako precej presegala vrednost izvoza. Podatki o izvozu intelektualne lastnine (avtorske pravice in licenčnine, franšize in podobne pravice ter druge avtorske pravice in licenčnine) kažejo, da tudi prihodki iz tega naslova vseskozi naraščajo, še posebej med letoma 2007 in 2008 (glej UNCTAD, 2010, str. 359). Kljub temu je absoluten znesek izvoza intelektualne lastnine med najnižjimi, če ga primerjamo z drugimi evropskimi državami, kar pa je glede na majhnost Slovenije razumljivo. Na drugi strani podobno velja tudi za uvoz, ki pa je rastel še hitreje in tudi dosegal mnogo višje zneske od izvoza (glej UNCTAD, 2010, str. 367).

V European Competitiveness Report (2010), lahko v zvezi s Slovenijo najdemo le en podatek, in sicer lokacijski kvocient KKI za Ljubljano, ki se po tem kriteriju uvršča celo na najvišje mesto med proučevanimi 26 evropskimi glavnimi mesti in drugimi velikimi mesti.

Na osnovi IER študije je bil pripravljen **Akcijski načrt za Industrijsko oblikovanje**, ki je bil lanimedresorsko usklajen in sedaj čaka na sprejem vlade.

Služba Vlade RS za Razvoj in EU Kohezijsko politiko je v letu 2014 predstavila **Strategijo Pametne specializacije** ([24]), ki kot enega izmed ključnih usmeritev za inovativnost omenja tudi podjetnost,

[24] http://esiskladi.wix.com/strategijaps#!home/mainPage

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

kreativnost in talent pod poglavjem »Design Slovenija«. Povezovanje podjetij in kreativnih industrij ter vzpostavitev "Design centra" je vključen tudi v Operativni program za črpanje EU skladov.

Nacionalni program za kulturo (NMP) 2014 – 2017 ([25])

V okviru sprejetega Nacionalnega programa za kulturo 2014 – 2017 je kultura opredeljena kot gospodarska panoga. Kultura lahko odigra eno ključnih vlog za zagon posameznih gospodarskih panog, zato je bilo veliko pozornosti namenjene predvsem tako kulturnim in kreativnim industrijam, ki imajo izjemen potencial povezovanja med kulturnim ustvarjanjem in gospodarstvom, kot tudi usmerjenosti v evropsko finančno perspektivo 2014-2020, saj kultura kot gospodarska panoga ne le stremi k temu, da pridobi nove vire financiranja, temveč ponuja tudi modele nove ekonomije.

V okviru NMP je namenjeno posebno poglavje kreativni industriji za novo ekonomijo in ustvarjanje novih tržnih priložnosti **(OBLIKOVANJE - KREATIVNA INDUSTRIJA,** NMP str.: 89), ki ga predstavljamo v nadaljevanju.

V javni interes spada razvoj področja kreativnih industrij v vseh oblikah in fazah ustvarjalnih in produkcijskih procesov, ki jih zajema zgornja definicija. Ob upoštevanju nekoliko ožjega nabora panog je v Republiki Sloveniji leta 2011 v kreativnih industrijah delovalo 9.156 podjetij oziroma 7,4 % celotnega gospodarstva ter 18.299 vseh zaposlenih oziroma 3,4 % zaposlenih v celotnem gospodarstvu.

Obdobje veljavnosti Nacionalnega programa za kulturo 2014–2017 sovpada s časom izrazitih negativnih ekonomskih trendov. Področje kreativnih industrij ponuja priložnost, da se preseže pomanjkljive in neuspešne politike na tem področju, nepovezovanje programov in strategij ter razdrobljeno delo inštitucij (agencij, izobraževalnega sistema, inštitutov in tako dalje).

Republika Slovenija potrebuje nove prenovljene javne politike (kulturno, gospodarsko, izobraževalno itd.) in preobrazbo iz družbe sledilcev v sodobno kreativno ekonomijo, ki jo narekujejo kreativne industrije. Vloga MK se glede razvoja kreativnih industrij zato usmerja na širše področje povezovanja znanj in spretnosti, uveljavljanje višje stopnje projektne kulture in kreativnosti, uveljavljanje sodobnih diferenciranih in učinkovitih ekonomskih modelov podjetništva, povezovanja in

[25] http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2014/npk/ReNPK2014-2017.pdf

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

sodelovanja institucij znanj in gospodarstva ter področij kulture. Med ostalimi kreativnimi industrijami po ustvarjeni dodani vrednosti izstopa oblikovanje (načrtovanje oziroma dizajn), ki predstavlja ključno področje ali stičišče tehnoloških in tržnih dejavnikov konkurenčnosti, zato je upravljanje področij oblikovanja (načrtovanja oziroma dizajna) pravzaprav upravljanje nacionalne gospodarske in kulturne identitete.

Cilj je, da se ustvarijo pogoji za produkcijo konkurenčnih sodobnih programov, izdelkov in storitev z visoko dodano vrednostjo, ki bodo učinkovito promovirali izvirno ustvarjalnost ter spodbudili gospodarski razvoj.

1. Razvoj trga kreativnih industrij.

Ukrepi:

– oblikovanje medresorske delovne skupine za pripravo strategije s področja oblikovanja,prednostna podpora projektom, ki vključujejo kreativne industrije v tradicionalne gospodarske panoge, točneje v lesnopredelovalno, tekstilno in steklarsko industrijo, ter povezovanje kreativnih industrij in tradicionalnih obrti,

– ciljna podpora projektom povezovanja deležnikov razvoja na področju kreativnih industrij, projektom prenosa dobrih praks, podpora izobraževalnim projektom itd.,

– prednostna podpora kreativnim procesom podjetij, ki imajo potencial pridobivanja lastnega trga, torej podjetjem, ki imajo lastni razvoj, ki proizvajajo visoko diferencirane izdelke za končne kupce, prodajane pod lastno blagovno znamko,

– podpora uvajanju projektov dizajnerskega menedžmenta v inštitucijah javnega sektorja,

– z načrtnim uvajanjem sodobnih metod preoblikovati storitve v javni upravi (servicedesign) na podlagi analize uporabniških izkušenj in učinkovite uporabe informacijskih tehnologij,

– vzpostavitev centra za kreativnost, ki bo izvajal prednostno podporo inovativnim oblikam nove ekonomije, ki izhaja iz kreativnih industrij (»startup«, »coworking«, »service jam«), povezoval produkte s podjetji ter izvajal podporo razvoju projektov socialnih inovacij in socialnega podjetništva,
– priprava paketov razstav (npr. Slovenska arhitektura v lesu, Mladi slovenski oblikovalci in podobno)

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

za promocijo oblikovanja, arhitekture, mode in kot platforma za sodelovanje s tujimi podjetji, posamezniki, turizmom, gospodarsko diplomacijo, združenji,

– prednostna podpora trajnostno in okoljsko naravnanim projektom, uveljavljanje načela »namesto omejenih naravnih virov izrabljati neomejene intelektualne«.

S predlaganimi ukrepi želi Vlada aktivirati potencial učinkovitega upravljanja virov s področij kreativnih industrij, ki so v razvitih ekonomijah eden ključnih dejavnikov pri razvoju in trženju izdelkov in storitev ter pomemben dejavnik pri povečevanju konkurenčnosti gospodarstva in družbe kot celote. Na vladni ravni želijo spodbuditi interes sodelovanja pri razvojni strategiji, usmerjeni v programe promocije dizajna, dizajnerskega menedžmenta in drugih kreativnih načrtovalskih področij in strategij (»designpolicy«), ki so pogojevale družbene preobrazbe pomembnih nacionalnih gospodarstev v svetu, denimo v Veliki Britaniji, na Nizozemskem in Danskem.

Prvi ukrep bo v sodelovanju s pristojnimi resorji pripravil ustrezno strategijo s področja oblikovanja, ki bo povezovala področje z gospodarstvom in vzpostavila pogoje za učinkovitejše pogoje dela in vključevanje vseh segmentov (izobraževanje, zaposlovanje, poslovni moduli) v tej panogi.

Drugi ukrep razvoja tradicionalnih panog in obrti ohranja osnovna rokodelska znanja in mojstrstva ter jih nadgrajuje v smeri izkoriščanja potenciala kreativnih industrij. Zadeva povečanje konkurenčnosti tradicionalnih industrijskih panog s programi za povečanje stopnje diferenciacije izdelkov, sposobnost prepoznavanja in kreiranja tržnih niš, preoblikovanja izdelkov in storitev.

Tretji ukrep se osredotoča na promocijo gospodarskih subjektov z najvišjo stopnjo projektne in razvojne kulture v nacionalnem okviru, prenos dobrih praks in postavljanja (novih) meril poslovne, kreativne in organizacijske kulture, na promocijo celostnega razvojnega modela kot dolgoročne strategije.

Četrti ukrep je usmerjen v zviševanje kompetenc na področju dizajnerskega menedžmenta in s tem v večanje učinkovitosti dela javnih inštitucij.

Peti ukrep je usmerjen v kreativno preoblikovanje nekaterih načinov delovanja javne uprave. Nove oblike socialnega podjetništva in nove ekonomije so tesno povezane z razvojem kreativnih industrij, zato bomo v okviru šestega ukrepa v naslednjem obdobju prednostno podpirali tovrstne projekte

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

izvajanje navedenih ukrepov odpira možnost nadgradnje posameznih umetniških, oblikovalskih in raziskovalno-razvojnih projektov v aplikativne inovativne izdelke in storitve z visoko stopnjo dodane vrednosti ter predstavlja orodje pri prestrukturiranju podjetij tradicionalnih gospodarskih panog v globalno konkurenčna podjetja s tržno aktualnimi izdelki.

Čas izvedbe: 2014–2017.

Ocena finančnih sredstev: 2.000.000 € na letni ravni od leta 2015, sredstva EU.

Odgovornost: MK, MGRT, SPIRIT, MKO, lokalne skupnosti.

Kazalnika:

– število gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov na področju kulturnih in kreativnih industrij (2011: 9.156; 2017: 9.500);

– število zaposlenih v kreativnih in kulturnih industrijah (2011: 18.299; 2017: 25.000).

Kultura v številkah 2010- 2012 ([26])

Ministrstvo za kulturo je izdalo brošuro »Kultura v številkah«, kjer so analizirana naslednja področja: kulturna ponudba in povpraševanje, Prešernovi nagrajenci, organizacije v kulturi, kadri in plače, materialni položaj kulture. V poglavju Organizacije v kulturi so predstavljeni poslovni subjekti v kulturi glede na Standardno klasifikacijo dejavnosti. Največ poslovnih subjektov v kulturi glede na izvajanje dejavnosti je na področju Umetniško ustvarjanje, sledi mu dejavnost na področju Arhitekturno projektiranje. Po Standardni klasifikaciji dejavnosti (2008) so pod Umetniško ustvarjanje uvrščeni poslovni subjekti, ki izvajajo dejavnost samostojnih upodabljajočih umetnikov, kot so kiparji, slikarji, ilustratorji, risarji, bakrorezci, graverji ipd., dejavnost samostojnih avtorjev za različna področja, tako za leposlovje kot tehniko, dejavnost samostojnih novinarjev, restavriranje umetniških del in muzejskih predmetov, npr. slik. Sem sodi tudi ročno unikatno poslikavanje porcelana, stekla, keramike, lesa ipd. ter izdelovanje unikatnih izdelkov slovenske kulturne dediščine.

[26] http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Podatki/statisticne_informacije/KULTURA_V_STEVILKAH_2010-2012.pdf

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Statistične informacije , oktober 2013 ([27])

Ministrstvo za kulturo letno izdaja statistične informacije o poslovnih subjektih KKI, ki so analizirani: po pravnoorganizacijskih oblikah, po vrsti lastnine, glede na število zaposlenih. Podatki vključujejo informacije Poslovnega registra Slovenije. Predstavitev podatkov je nadaljevanju v točki Kreativna industrija v številkah 2008-2010-2012.

Standardna klasifikaciji dejavnosti (2008)

Slovenija spremlja dejavnosti poslovnih subjektov KKI po Standardni klasifikaciji dejavnosti (2008), ki je usklajena z NACE na EU ravni. Podatki o poslovnih subjektih se pridobijo s strani AJPES.

Tabela1: Gospodarske dejavnosti KKI po NACE 2008

šifre SKD	KLASIFIKACIJA DEJAVNOSTI
G47.610	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s knjigami
G47.621	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s časopisi in revijami
G47.622	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s papirjem in pisalnimi potrebščinami
G47.630	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z glasbenimi in video zapisi
J58.110	Izdajanje knjig
J58.130	Izdajanje časopisov
J58.140	Izdajanje revij in druge periodike
J58.210	Izdajanje računalniških iger
J59.110	Produkcija filmov, video filmov, televizijskih oddaj
J59.120	Post produkcijske dejavnosti pri izdelavi filmov, video filmov, televizijskih oddaj
J59.130	Distribucija filmov, video filmov, televizijskih oddaj
J59.140	Kinematografska dejavnost
J59.200	Snemanje in izdajanje zvočnih zapisov in muzikalij

[27] http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Podatki/statisticne_informacije/SI_MK_ORGANIZACIJE_NA_PODROCJU_KULTURE_V_SLOVENIJI.pdf

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

J60.100	Radijska dejavnost
J60.200	Televizijska dejavnost
J63.910	Dejavnost tiskovnih agencij
M71.111	Arhitekturno projektiranje
M71.112	Krajinsko arhitekturno, urbanistično in drugo projektiranje
M73.110	Dejavnost oglaševalskih agencij
M74.100	Oblikovanje, aranžerstvo, dekoraterstvo
M74.200	Fotografska dejavnost
M74.300	Prevajanje in tolmačenje
N77.220	Dajanje videokaset in plošč v najem
P85.520	Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje na področju kulture in umetnosti
R90.010	Umetniško uprizarjanje
R90.020	Spremljajoče dejavnosti za umetniško uprizarjanje
R90.030	Umetniško ustvarjanje
R90.040	Obratovanje objektov za kulturne prireditve
R91.011	Dejavnost knjižnic
R91.012	Dejavnost arhivov
R91.020	Dejavnost muzejev
R91.030	Varstvo kulturne dediščine

Vir: Ministrstvo za kulturo, Statistične informacije, Organizacije na področju kulture v Sloveniji, Oktober 2013

Seznam poslovnih subjektov za šifre standardne klasifikacije dejavnosti, ki opredeljujejo dejavnosti na področju kulture na dan 31. 12.2012 na nacionalni ravni, kot na ravni Obalno Kraške in Osrednjo slovenske regije je v prilogi te mape in bo osnova za vnos podatkov v GIS. Podatki so pridobljeni s strani AJPES.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Izvajanje nacionalnega programa po posameznih ministrstvih

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je s pomočjo Javne agencije SPIRIT v letu 2013 izvedlo nekaj konkretnih promocijskih aktivnosti spodbujanja uporabe oblikovanja v gospodarstvu: npr. delavnice za podjetja, dogodek DESIGN BIOTOP, nagradni natečaj za oblikovalske rešitve, vzpostavitev spletnega portala, drugi promocijski dogodki ipd. Zelo uspešen je bil tudi natečaj za naj leseno gradnjo, za naj leseni izdelek in za najbolj inovativno rešitev za rabo lesa (LES=ZARES). Spodbudno je, da je veliko posameznikov – med njimi je tudi veliko mladih - z izrednimi idejami, tako glede arhitekture v lesu kot glede lesenih izdelkov in druge rabe lesa.

Javni razpis za sofinanciranje partnerskih projektov med oblikovalci in podjetji s ciljem njihovega povezovanja, ki jih bo v letu 2014 sofinancirala Republika Slovenija iz proračuna, namenjenega za kulturo ([28]).

Ministrstvo za kulturo je v letu 2014 objavilo razpis, ki je v fazi evalvacije. Predmet projektnega razpisa je sofinanciranje partnerskih projektov med oblikovalci (industrijsko oblikovanje, arhitektura, oblikovanje tekstilij in oblačil, oblikovanje vidnih sporočil) in podjetji -naročniki (fizične in pravne osebe, ki opravljajo gospodarsko dejavnost), ki izkazujejo potrebo po razvoju novih izdelkov, storitev in komunikacij ter drugih izdelkov za prodajo. Partnersko sodelovanje mora imeti za minimalni cilj izdelavo funkcionalnega prototipa. Cilji razpisa so spodbujanje povezovanja med oblikovalci in podjetji, dvig kakovosti oblikovalskih produktov, povečanje njihove uporabe v gospodarstvu in povečanje kakovosti okolja ter spodbujanje zaposlovanja. Cilji razpisa so skladni s cilji Nacionalnega programa za kulturo 2014 – 2017, in sicer s cilji Razvoja trga kreativnih industrij. Podjetja so lahko zaprosila za največ 10.000,00 EUR in najmanj 4.000,00 EUR; Projekti morajo biti v celoti realizirani v letu 2014 – najmanj do funkcionalnega prototipa; Okvirna vrednost razpoložljivih sredstev znaša 130.000,00 EUR.

[28] http://www.mk.gov.si/si/o_ministrstvu/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1668

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

3.2 KREATIVNA INDUSTRIJA V ŠTEVILKAH 2008 - 2010 – 2012

V nadaljevanju podajamo tabelarične podatke o KKI:

Tabela 2: Poslovni subjekti v kulturi

(Ministrstvo za Kulturo, Kadri kulturi v Sloveniji, Statistične informacije 2014)

Dejavnost v okviru Standardne klasifikacije dejavnosti		Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012
G47.610	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s knjigami	37	43	39	41	38
G47.621	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s časopisi in revijami	83	85	84	75	80
G47.622	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s papirjem in pisalnimi potrebščinami	116	117	111	113	109
G47.630	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z glasbenimi in video zapisi	7	7	7	6	8
J58.110	Izdajanje knjig	217	228	241	249	263
J58.130	Izdajanje časopisov	73	70	66	66	67
J58.140	Izdajanje revij in druge periodike	160	165	164	168	160
J58.210	Izdajanje računalniških iger	2	3	4	4	6
J59.110	Produkcija filmov, video filmov, televizijskih oddaj	351	417	485	539	572
J59.120	Post produkcijske dejavnosti pri izdelavi filmov, video filmov, televizijskih oddaj	29	39	57	65	75
J59.130	Distribucija filmov, video filmov, televizijskih oddaj	26	31	25	28	26
J59.140	Kinematografska dejavnost	25	26	27	26	22
J59.200	Snemanje in izdajanje zvočnih zapisov in muzikalij	103	115	133	139	131
J60.100	Radijska dejavnost	141	148	144	154	149
J60.200	Televizijska dejavnost	110	139	159	164	183
J63.910	Dejavnost tiskovnih agencij	117	111	101	91	87
M71.111	Arhitekturno projektiranje	1.512	1.565	1.607	1.641	1.631
M71.112	Krajinsko arhitekturno, urbanistično in drugo projektiranje	188	218	212	219	209
M73.110	Dejavnost oglaševalskih agencij	985	1.069	1.109	1.165	1.193
M74.100	Oblikovanje, aranžerstvo, dekoraterstvo	606	711	784	862	880
M74.200	Fotografska dejavnost	322	346	365	396	396
M74.300	Prevajanje in tolmačenje	686	831	933	973	976
N77.220	Dajanje videokaset in plošč v najem	57	48	39	29	21
P85.520	Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje na področju kulture in umetnosti	274	341	416	463	509
R90.010	Umetniško uprizarjanje	602	701	790	907	954
R90.020	Spremljajoče dejavnosti za umetniško uprizarjanje	233	259	287	315	318
R90.030	Umetniško ustvarjanje	2.982	3.003	3.072	3.079	2.997
R90.040	Obratovanje objektov za kulturne prireditve	100	101	101	100	101
R91.011	Dejavnost knjižnic	58	60	60	60	60
R91.012	Dejavnost arhivov	12	14	16	17	21
R91.020	Dejavnost muzejev	71	72	72	73	73
R91.030	Varstvo kulturne dediščine	51	58	65	75	80
SKUPAJ		10.336	11.141	11.775	12.302	12.395

Vir:Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (Poslovni register Slovenije)

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Skupno število poslovnih subjektov za šifre Standardne klasifikacije dejavnosti, ki opredeljujejo dejavnosti na področju kulture na dan 31. 12., 2008-2012 narašča iz leta v leto. Največ je subjektov dejavnosti Umetniškega ustvarjanja, Arhitekturnega projektiranja ter Oglaševalskih agencij. Največjo rast 2008-2012 so dosegle dejavnosti: filmska (63%), TV (66%), aranžerstvo (45%).

Tabela 3: Organizacije na področju kulture

Podatek	Vir	Leto		
		2010	2011	2012
Skupno število poslovnih subjektov na dan 31. 12.	AJPES, PRS	11.775	12.302	12.395
Število javnih zavodov, javnih skladov, javnih agencij	AJPES, PRS	248	251	253
Število gospodarskih družb in zadrug	AJPES, PRS	2.858	2.929	2.988
Število samostojnih podjetnikov posameznikov	AJPES, PRS	4.846	5.260	5.439
Število nepridobitnih organizacij – pravnih oseb zasebnega prava	AJPES, PRS	474	522	546
Število društev	AJPES, PRS	599	619	618
Število samozaposlenih v kulturi	AJPES, PRS	2.403	2.421	2.278
Delež poslovnih subjektov v zasebni lasti, v %	AJPES, PRS	92,53	92,68	92,68
Delež poslovnih subjektov v državni lasti, v %	AJPES, PRS	1,66	2,02	2,05
Delež poslovnih subjektov za katerega ni podatka o lastnini, v %	AJPES, PRS	5,49	5,06	5,04
Število iz proračuna MK sofinanciranih javnih	MK	69	70	69

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

zavodov				
Število nepridobitnih organizacij – pravnih oseb zasebnega prava, vpisanih v Evidenco pravnih oseb zasebnega prava v javnem interesu na področju kulture	MK	182	235	274

Vir: Ministrstvo za kulturo, »Kultura v številkah« 2010-2012

Iz evidenco pravnih oseb zasebnega prava v javnem interesu na področju kulture je razvidno, da število nepridobitnih organizacij – pravnih oseb zasebnega prava iz leta v leto pada.
Leta 2012 je bilo po podatkih iz Poslovnega registra Slovenije od vseh organizacij na področju kulture 2 % javnih zavodov, javnih skladov oziroma agencij, 24 % gospodarskih družb, 44 % samostojnih podjetnikov posameznikov, 4 % nepridobitnih organizacij – pravnih oseb zasebnega prava, 5 % društev, 2 % samostojnih novinarjev, in 18 % samozaposlenih v kulturi.

Tabela 4: Delovno aktivni v kulturi

Podatek	Vir	Leto		
		2010	2011	2012
Število delovno aktivnih v kulturi (stanje na dan 31. 12.)	SURS	24.857	24.824	24.481
Delež delovno aktivnih v kulturi glede na vse delovno aktivne v Sloveniji (stanje na dan 31. 12.) v %	SURS	3,04	3,04	3,09
Število vpisanih v Razvid samozaposlenih v kulturi pri Ministrstvu za kulturo (stanje na dan 31. 12.)	MK	2.415	2.486	2.388
Število vpisanih v Razvid samozaposlenih v kulturi pri Ministrstvu za kulturo s pravico do plačila prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter obvezno zdravstveno zavarovanje iz državnega proračuna (stanje na dan 31. 12.)	MK	1.470	1.514	1.523

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Delež samozaposlenih s pravico do plačila prispevka v %	MK	60,87	60,90	63,78
Število zaposlenih v javnih zavodih, agencijah in skladih na področju kulture, katerih plače so sofinancirane iz proračuna MK (podatki z dne 3. 3. 2014)	MK	3.069	2.722	2.652

Vir: Ministrstvo za kulturo, »Kultura v številkah« 2010-2012

Število delovno aktivnih v kulturi je v opazovanem obdobju upadlo. Znižuje se tudi delež delovno aktivnih v kulturi glede na število prebivalcev (iz 1,21% v 2010 na 1,19 %) 2012. V primerjavi z vsemi delovno aktivnimi v Sloveniji pa se je delež delovno aktivnih v kulturi zvišal s 3,04 % v letih 2010 in 2011 na 3,09 % v letu 2012.

Število vpisanih v Razvid samozaposlenih v kulturi pri Ministrstvu za kulturo se je v letu 2012 glede na leto 2011 znižalo. Hkrati pa je tako številčno kot tudi v deležu leta 2012 viden dvig samozaposlenih, vpisanih v Razvid samozaposlenih v kulturi pri Ministrstvu za kulturo s pravico do plačila prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter obvezno zdravstveno zavarovanje iz državnega proračuna.

Število zaposlenih v javnih zavodih, agencijah in skladih na področju kulture, katerih plače so sofinancirane iz proračuna Ministrstva za kulturo, upada.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Tabela 5: Prihodki od prodaje in dodana vrednost v dejavnostih na področju kulture

Podatek	Vir	Leto		
		2010	2011	2012
Prihodki od prodaje (v 1000 EUR) v dejavnosti izdajanja knjig	SURS	95.119	87.333	80.564*
Prihodki od prodaje (v 1000 EUR) pri trgovini na drobno v knjigarnah	SURS	77.843	76.142	68.469*
Prihodki od prodaje (v 1000 EUR) v dejavnosti produkcije filmov, video filmov in TV oddaj	SURS	94.896	106.325	108.507*
Prihodki od prodaje (v 1000 EUR) v kinematografski dejavnosti	SURS	19.431	17.454	19.044*
Prihodki od prodaje (v 1000 EUR) v radijski dejavnosti	SURS	29.939	29.559	29.148*
Prihodki od prodaje (v 1000 EUR) v TV-dejavnosti	SURS	26.068	28.829	48.030*
Dodana vrednost v stroških faktorjev (v 1000 EUR) v dejavnosti izdajanja knjig	SURS	28.861	26.970	23.573*
Dodana vrednost v stroških faktorjev (v 1000 EUR) pri trgovini na drobno v knjigarnah	SURS	17.061	15.301	14.298*
Dodana vrednost v stroških faktorjev (v 1000 EUR) v trgovini na drobno v prodajalnah z glasbenimi in video zapisi	SURS	35	18	19*
Dodana vrednost v stroških faktorjev (v 1000 EUR) v dejavnosti produkcije filmov, video filmov in TV oddaj	SURS	28.349	26.511	25.976*
Dodana vrednost v stroških faktorjev (v 1000 EUR) v kinematografski dejavnosti	SURS	6.094	4.655	3.473*
Dodana vrednost v stroških faktorjev (v 1000 EUR) v radijski dejavnosti	SURS	10.226	10.834	8.787*

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Dodana vrednost v stroških faktorjev (v 1000 EUR) v TV-dejavnosti	SURS	4.778	5.281	14.348*

* Podatki so začasni

Podatki v tabeli se nanašajo na strukturno statistiko podjetij (opazovana so vsa tržna podjetja, evidentirana kot pravna ali fizična oseba v Statističnem poslovnem registru Slovenije, ki so med letom opazovanja izkazala prihodek ali stroške dela). Podatki niso primerljivi s podatki iz Statističnega poslovnega registra Slovenije (PRS).

Vir: Ministrstvo za kulturo, »Kultura v številkah« 2010-2012

Dodana vrednost je osnovni ekonomski indikator in temeljno merilo gospodarske aktivnosti ter uspeha. Vsebinsko pomeni novo ustvarjeno vrednost, ki jo je gospodarska družba ustvarila v enem letu (http://www.ajpes.si/fipo/Pojasnila_za_gd.asp). Ocena bruto dodane vrednosti, ki jo neposredno ustvarijo dejavnosti na področju kulture, za leto 2012 znaša 704,7 mio EUR ali 2,3 % skupne dodane vrednosti. To pomeni, da so v tem letu dejavnosti na področju kulture v Sloveniji ustvarile celo nekaj več dodane vrednosti kot celotno področje gostinstva (2,3 %), več kot področje telekomunikacijskih dejavnosti (1,8 %), področje kmetijske proizvodnje, lova in povezanih storitev (2,1 %) ali področje proizvodnje farmacevtskih surovin in preparatov (2,2 %).

3.3. PREGLED KREATIVNIH INDUSTRIJ IN IDENTIFIKACIJA SUBJEKTOV, KI SE UKVARJAJO Z RAZLIČNIMI SEGMENTI KREATIVNEGA SEKTORJA

V Sloveniji je razvitih kar nekaj iniciativ, ki se ukvarjajo z kreativnim sektorjem.

Naj naštejemo nekaj pomembnejših:

1. **SPIRIT - Slovenia Design**

   http://www.slovenia-design.si/

   V okviru SPIRIT je oblikovana spletna stran za področje dizajna, ki povezuje ključne dejavnike na področju dizajna in vključuje: članke, dosežke, razpise, dogodke na področju dizajna ter seznam oblikovalcev.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

2. **DOS – Društvo oblikovalcev Slovenije**

http://www.dos-design.si/drustvo-oblikovalcev-slovenije

Društvo oblikovalcev Slovenije je bilo ustanovljeno leta 1951 in je od tedaj edino stanovsko združenje v Sloveniji, ki združuje vse oblikovalske profile. Od leta 1961 je društvo enakopravni član ICSID - Mednarodnega sveta združenj za industrijsko oblikovanje (Internationa Council of Societies of Industrial Design). DOS je soustanovitelj Arhitekturnega muzeja in mednarodnega Bienala industrijskega oblikovanja in avtor koncepta te prireditve.

3. **BIO – Bienale industrijskega oblikovanja**

Bienale oblikovanja, ki je bil ustanovljen leta 1964 kot Bienale industrijskega oblikovanja, letos praznuje 50 let. Gre za najstarejši oblikovalski bienale na svetu. Bienale industrijskega oblikovanja je z leti postal ugledna mednarodna razstava industrijskega oblikovanja, celovitih vidnih sporočil in oblikovalskih zasnov. Je prireditev, ki vsaki dve leti predstavlja strokovno izbrane izdelke industrijskega oblikovanja slovenskih in tujih oblikovalcev. S tem v Sloveniji promovira sodobne tokove v svetovnem industrijskem oblikovanju.

4. **Akademija za likovno umetnost in oblikovanje**

http://www.aluo.uni-lj.si/akademija/galerija/

Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani je bila ustanovljena leta 1945 kot Akademija upodabljajočih umetnosti na podlagi prizadevanj tedaj vodilnih slovenskih umetnikov, ki so se bili izobrazili na različnih umetniških visokih šolah predvsem Srednje Evrope in so s tem že na začetku prinesli na novoustanovljeno šolo raznolike umetniške izkušnje in pristope. Zaradi položaja Slovenije v središču Evrope, kjer se križajo poti z vzhoda in zahoda, tudi današnji umetniki in znanstveniki, ki poučujejo na akademiji, s seboj prinašajo vplive iz različnih kulturnih prostorov, teorij in umetniških praks, ki sestavljajo produktivno matrico. Ta skupaj z dosedanjim odprtim razvojem likovne umetnosti v najširšem smislu predstavlja ogrodje za sedanje in prihodnje poučevanje, raziskovanje in umetniško dejavnost.V svojem obstoju je akademija večkrat spremenila oziroma dopolnila svoje ime, skladno z razvojem slovenske družbe pa se je tudi širila. Leta 1975 se je pridružila Univerzi v Ljubljani. Danes obsega naslednje oddelke: oddelek za slikarstvo s smermi slikarstvo, grafika in video – novi mediji, oddelek za kiparstvo, oddelek za oblikovanje

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

vizualnih komunikacij s smermi grafično oblikovanje, interaktivno oblikovanje, fotografija in ilustracija, oddelek za industrijsko in unikatno oblikovanje ter oddelek za restavratorstvo.

5. **Fakulteta dizajn v Trzinu (pridružena članica Univerze na Primorskem)**

   http://www.fd.si/

   Fakulteta za dizajn s svojo umetniško dejavnostjo sodeluje na projektih z izrazitim umetniškim in konceptualnim pristopom, pri katerem se dizajn uveljavlja kot družbeno angažirano področje delovanja in izobraževanja. Zaradi svojega poslanstva, ki v srži prežema celoten študijski proces, je umetniško delovanje vključeno v najrazličnejše predstavitve, razstave, publikacije in javno pojavnost.

6. **Višja strokovna šola Sežana –** za področje oblikovanja, videa in fotografije

   http://www.vss-sezana.si/

   Višja strokovna šola je bila v začetku leta 2008 ustanovljena v okviru javnega zavoda Šolski center Srečka Kosovela Sežana. Sedež centra je na Stjenkovi ulici 3, kjer izvaja dejavnosti druga organizacijska enota zavoda, Gimnazija in ekonomska šola, medtem ko deluje Višja strokovna šola v prostorih Visokošolskega središča Sežana, na Kraški ulici 2.

   Višja strokovna šola izvaja dva izobraževalna programa, Oblikovanje materialov in Fotografijo. Študij je organiziran v dveh letnikih. Izobraževalni proces temelji na prepletu teoretičnih znanj in obrtnih veščin, zato je študij organiziran v obliki predavanj, seminarskih in laboratorijskih vaj. Poleg tega se v vsakem študijskem letu izvede 10 tednov praktičnega izobraževanja v podjetjih ali pri obrtnikih.

7. **Fakulteta za medije v Ljubljani**

   http://fame.si/o-fakulteti

   Fakulteta za medije s svojima študijskima programoma – visokošolskim strokovnim in magistrskim programom Mediji in novinarstvo – sledi najsodobnejšim svetovnim trendom, v slovenskem prostoru pa predstavlja precejšnjo novost. Programa ponujata študentom kombinacijo znanj in veščin z različnih področij, od družboslovja do tehnike, ki jih bodo usposobila za ustvarjanje kvalitetnih medijskih vsebin. Cilj tovrstnega izobraževanja je namreč formiranje vsestransko izobraženega medijskega človeka, ki ga bo zaznamovala

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

odličnost pri produkcijskem in vodstvenem delu. Naši predavatelji so izkušeni praktiki in raziskovalno podkovani analitiki dogajanja na medijskem področju. Predavanja, seminarji in konzultacije se prepletajo s praktičnim delom. Fakulteta za medije razpolaga z najsodobnejšo informacijsko-komunikacijsko opremo in izkušenimi mentorji, ki študentom omogočajo ustvarjanje različnih medijskih vsebin.

8. **Regionalna razvojna agencija LUR**

www.rralur.si

Ljubljanska urbana regija z glavnim mestom ima veliko prednost pri razvoju kreativnih industrij, saj je tu sedež večine pomembnih podjetij in institucij. Poleg tega se v glavnem mestu koncentrira tudi kreativna delovna sila.

V okviru RRA LUR je organiziran **Regionalni center kreativne ekonomije (RCKE),** katerega glavni cilj je povezati ustvarjalce kreativnih industrij z gospodarskimi družbami ter tako ustvariti pogoje za doseganje poslovnih uspehov, ki bodo temeljili na interdisciplinarnih razvojnih procesih.

Aktivnosti RCKE, ki so bile izvedene do sedaj:

- Brezplačno svetovanje na področju intelektualne lastnine
- Izobraževanje v okviru EU projekta Creative Cities
- Razstava v 2012: Razstavljene so bile idejne rešitve za nove pohištvene izdelke, ki so nastali interdisciplinarnem povezovanju mladih industrijskih oblikovalcev Akademije za likovno umetnost in oblikovanje, Oddelka za oblikovanje, in pohištvenih podjetij.
- Možnost prijave ustvarjalcev na področju kreativnih industrij na Kreativne tabore 2013 v partnerskih mestih Kreativni tabori povezujejo ustvarjalce s področja kreativnih industrij z malimi in srednjimi podjetji, izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami na skupnih projektih. V okviru Kreativnih taborov Ljubljana 2013 so nastale idejne zasnove projektov na področju zdravstva in trajnostnega transporta.
- Izdajanje Kreazina – e-publikacije, ki povezuje ljubljanska kreativna vozlišča in predstavlja dogajanje na ljubljanski kreativni sceni http://kreazin.si/.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

9. **Poligon, Tobačna tovarna**

http://www.netokracija.si/poligon-ljubljana-67373

Poligon temelji na ***coworking* metodi dela** in se nadgradjuje z različnimi vsebinami, ki so namenjene stalnim in občasnim uporabnikom – Prebivalcem Poligona. Na voljo je **60 miz** v odprti pisarni, **7 pisarn**, **1 konferenčna soba**, **Poligon Lab** in **Foto studio**, **Crowdfunding Lab,** bar, trgovinica in knjižnica ter prostor za dogodke.

10. **Trajekt, Trbovlje**

http://trajekt.org/2012/10/06/nova-industrija-v-trbovljah/

Skupina kreativnih, zagnanih, daljnovidnih Zasavcev se je odločila, da v opuščenih objektih industrije Zasavja zastavijo drugačen čas. Zasnovali so stičišče ustvarjalne skupnosti.

11. **dŠola Ljutomer**

http://dsola.si/

Dizajn šola za namen usposabljanja na področju razvoja novih poslovnih modelov, inovacij temelječih na dizajnu.

12. **dSchool Ekonomska fakulteta**

http://www.ef.uni-lj.si/idcpoef/seminarji_in_delavnice/novi_poslovni_pristopi

D School izvaja usposabljanja za kreativno reševanje podjetniško poslovnih izzivov.

13. **RAZ UM**

http://www.raz.um.si/

Osnovni namen Zavoda Razum je aktivno vzpostavljanje sistema za prenos in implementacijo idej v družbeno in gospodarsko ter geografsko okolje.

14. **Univerza v Ljubljani, Fakulteta za Elektrotehniko**

http://www.fe.uni-lj.si/obvestila/sporocila_za_javnost/2014011416101256/

Fakulteta za elektrotehniko (FE) je članica Univerze v Ljubljani (UL), ustanovljena je bila leta 1919 v okviru Tehniške fakultete. Glavno poslanstvo Fakultete za elektrotehniko je vzgoja elektrotehniških strokovnjakov. Vendar elektrotehnika že zdavnaj ni več veda, povezana le z

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

električnim tokom in napetostjo. Poleg elektronike in močnostne elektrotehnike gojimo področji telekomunikacij in avtomatizacije. Prav vsa področja pa so prežeta z računalništvom in informatiko, z najsodobnejšimi komunikacijami, z uporabo svetovnega spleta in multimedijskih rešitev.

15. Šola inovativnega doživetja

http://is.ezum.net/en/

Inovacijska šola je (i.šola) je blagovna znamka, ki so jo oblikovali za posebno obliko izvajanja predmetov, ki so akreditirani na Fakulteti za Management, Univerzi na Primorskem in se izvajajo v sodelovanju z Univerzitetnim inkubatorjem Primorske po metodi razviti na Univerzi Stanford (ZDA) imenovani D-school.

3.4. PREGLED USKLAJENOSTI NACIONALNIH SPODBUD Z MEDNARODNIMI USMERITVAMI IN TRENDI

V nadaljevanu podajamo pregled usklajenosti nacionalnih spodbud z EU usmeritvami in trendi.

Tabela 6: Pregled usklajenosti nacionalnih spodbud z EU usmeritvami in trendi

SPODBUDE	**EU usmeritve in trendi**	**NACIONALNE SPODBUDE SLOVENIJE**
Strateški dokumenti	- Zelena knjiga KKI - EU Strategija 2020 - Poročilo komisije o konkurenčnosti - Strategija spodbujanja KKI za rast in ustvarjanje novih delovnih mest	- Študija na področju KKI (IER) - Strategija razvoja Slovenije (še ni potrjena) - Strategija pametne specializacije - Strategina nacionalnega programa za kulturo 2014/17 - Operativni program za črpanje EU sredstev

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Akcijski načrti (AN)	AN za razvoj inovacij temelječih na dizajnu	Akcijski načrt za Industrijsko oblikovanje (ni sprejet)
Izvajanje akcijskih načrtov 2014/15	HORIZON 2020 – razpisi za nanotehnologijo, napredne material v povezavi z KKI; razpisi za Usposabljanje za razvoj inovaci na osnovi dizajna	- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je s pomočjo Javne agencije SPIRIT v letu 2013 izvedlo nekaj konkretnih promocijskih aktivnosti spodbujanja uporabe oblikovanja v gospodarstvu - Javni razpis za sofinanciranje partnerskih projektov med oblikovalci in podjetji s ciljem njihovega povezovanja, ki jih bo v letu 2014 sofinancirala Republika Slovenija iz proračuna, namenjenega za kulturo
Dobre prakse	Dobre prakse (v EU in širše) strateških podpor KKI	Razpršeno delovanje dobrih praks (poglavje 3.3.)
Standardna klasifikacija NACE 2008	DA	DA
Redno statistično spremljanje podatkov o KKI	DA	DA (Ministrstvo za Kulturo)
Enotni portal KKI	http://ec.europa.eu/culture/ ECIA platforma	**http://www.slovenia-design.si/**

Pregled kaže na to, da Slovenija sledi mednarodnim trendom in usmeritvam.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

Podpora kreativni industriji je vključena v nacionalni strateški dokument Strategija razvoja Slovenije 2014-2020, ki pa še ni bil potrjen. V okviru Strategije je predvidena krepitev inovativnosti in kreativnosti. Cilj »Konkurenčno gospodarstvo« vključuje podporo razvoju kulture (vključno z izobraževanjem o umetnosti, z umetnostjo in skozi umetnost) in kreativnih industrij. Ministrstvo za kulturo je v okviru Nacionalnega programa na področju kulture vključilo tudi poglavje o KKI ter predvidelo ukrepe na tem področju. Področje KKI je vključeno tudi v Strategiji pametne specializacije. Povezovanje podjetij in kreativnih industrij ter vzpostavitev "Design centra" je vključen tudi v Operativni program za črpanje EU skladov.

Glede na politike EU na področju KKI, je nujno pripraviti **Strategijo na področju KKI za rast in ustvarjanje novih delovnih mest**, ki bo vključevala vse sektorje in kjer bi bili predvideni ukrepi in akcijski načrt za razvoj inovacij temelječih na dizajnu.

V Sloveniji še vedno ni potrjene strategije in formalne koordinacije na področju KKI, ki bi povezovala vse resorje. Na tem področju deluje samo neformalna medresorska skupina, ki se srečuje občasno na skupnih sestankih in ki jo predstavljajo predstavniki MGRT, MK, SPIRIT, RRALUR .

Na področju izvajanja sta tako Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, kot tudi Ministrstvo za kulturo sta izvedla nekaj enkratnih aktivnosti v smeri podpore KKI in povezovanju z gospodarstvom. Ni neke trajnostne podpore povez malih in srednje velikih podjetij in KKI. Pri razpisih se je potrebno zgledovati po razpisih EU, ki za namen tovrstnih povezovanj namenja predvsem višje finančne podpore, rok izvedbe projekta je daljši od enega leta. EU zahteva širše partnerstvo, nove metode komuniciranja, ki temeljijo na informacijski tehnologiji. Vpliv prijavljenega projekta mora biti širše predstavljen in mora vključevati naslednje kriterije: socialni vidik, finančna učinkovitost, varovanje okolja, inovativnost, koncept, tržni potencial, itd.

Statistično spremljanje KKI je usklajeno z normativi EU po SKD 2008. Podatke vsakoletno spremlja Ministrstvo za kulturo.

Glede na to, da je v Sloveniji kar nekaj iniciativ na področju KKI bi bilo dobro razmisliti o povezovanju le teh preko enostavnega spletnega portala, kjer bi bile objavljene dobre prakse, razpisi EU, itd. (podobno kot ECIA portal, Creative Europe) in se povezati z iniciativami EU. Slovenia Design v okviru SPIRIT je odlična osnova za ta namen.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

4. SKLEP

EU politika daje velik pomen KKI, saj je na tem področju še veliko neizkoriščenega potencila za rast in razvoj novih delovnih mest.

V prvem delu dokumenta smo opredelili teoretična izhodišča in okvir kreativnosti, ki je v skladu z Zeleno knjigo Evropske komisije. V skladu z Zeleno knjigo in publikacijo Kulturne in kreativne industrije po slovensko, ki jo je izdalo Ministrstvo RS za kulturo 2011, se v Sloveniji uporablja izraz kulturne in kreativne industrije (KKI) ter s tem zaobjema oba pojma – tako kulturne, kot tudi kreativne industrije, ne glede na njuno razmejitev. Tudi letno spremljanje KKI v Sloveniji je v skladu z Standardno klasifikacijo EU NACE 2008. Podatke od leta 2008 redno spremlja Ministrstvo za kulturo.

V drugem delu smo analizirali strateške dokumente in spodbude EU na področju KKI, ki kaže na to, da je EU daje zelo velik pomen razvoju KKI, predvsem v smislu povezovanja KKI z ostalimi sektorji gospodarstva, z namenom spodbujanja gospodarske rasti in odpiranja novih delovnih mest.

Tretji del je namenjen pregledu strateških dokumentov, izvajanju politik po posameznih ministrstvih in pregled iniciativ v Sloveniji.

Lahko zaključimo, da Slovenija sledi trendom in usmeritvam EU, predvsem na področju strateških dokumentov, ki pa še niso potrjeni na najvišji ravni. Potrebno bi bilo tudi določiti nosilca izvajanja nalog na področju KKI, ki bi povezoval vse vladne resorje. Trenutno delujočo neformalno medresorsko skupino je nujno formalizirati, določiti akcijski načrt in pričeti z izvajanjem strategije. Predvsem pa dovolj jasno opredeliti indikatorje za spremljanje rezultatov na področju podpore KKI. Strateški dokument na področju KKI mora služiti kot živ dokument, ki se stalno prilagaja novim situacijam in spremembam na domačem, EU in globalnem trgu. Po vzoru EU dokumenta, bi tudi v Sloveniji bilo potrebno dati večji poudarek rasti in ustvarjanju novih delovnih mest na področju KKI. Predvsem pa temeljito pregledati dobre prakse EU, ki so opredeljene v drugem delu dokumenta in na področju KKI uvesti nam ustrezne ukrepe in podpore, tako glede financiarnaja, intelektualne lastnine, prepoznavnosti, izobraževanja in usposabljanja, ozaveščanja, kot tudi internacionalizacije. V okviru strategije KKI bo nujno vključiti tudi podporo trajnostnega ozaveščanja in usposabljanja za razvoj

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj
Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

inovacij na osnovi dizajn metod, orodij, dobrih praks, gradiv, ki jih bo EU razvila v ta namen z predvidenim razpisom v letu 2016.

Portal Slovenija Design, ki je v okviru SPIRIT, bi lahko bila dobra osnova za povezovanje vseh iniciativ na področju KKI v Sloveniji in bi lahko služila kot platforma, ki bi se povezovala s podobnimi iniciativami v EU (npr. Creative Europe, ECIA).

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj

SEZNAM POSLOVNIH SUBJEKTOV ZA ŠIFRE STANDARDNE KLASIFIKACIJE DEJAVNOSTI, KI OPREDELJUJEJO DEJAVNOSTI NA PODROČJU KULTURE NA NACIONALNI RAVNI, KOT NA RAVNI OBALNO KRAŠKE IN OSREDNJO SLOVENSKE REGIJE

(AJPES 31.12.2012)

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Europska unija
Europski fond za regionalni razvoj